

Abstrakt

Hra na hudební nástroj vyžaduje dlouhodobé setrvávání ve vynucené pozici a provádění velkého množství opakujících se pohybů. Tato nadměrná fyzická zátěž s dalšími faktory může vyústit v tzv. pohybové obtíže spojené se hrou na nástroj (PRMD: playing-related musculoskeletal disorder). Diplomová práce specifikuje pojem PRMD, objasňuje pojem hudební medicíny jakožto poměrně nového oboru, přibližuje nejčastější zdravotní obtíže u muzikantů a rizikové faktory hry na hudební nástroj s důrazem na hru kytaristů a klavíristů. Nabízí také doporučení týkající se ergonomie hry na tyto nástroje. Praktická část práce byla zaměřena na hledání souvislostí mezi PRMD a hrou na nástroj právě u kytaristů a klavíristů za posledních 12 měsíců. Byla složena ze tří částí: dotazníku pohybových obtíží, klinického vyšetření a video-analýzy hry na nástroj. Studie zahrnovala 401 hráčů na kytaru a klavír různé hráčské úrovně. Klinického vyšetření se zúčastnilo 19 hráčů.

Analýza dotazníkových dat prokázala výskyt PRMD u 55,6 % dotázaných muzikantů s nejčastější lokalizací v oblasti krku (19,7 %); mezi klavíristy v oblasti krku a obou zápěstích (vyrovnaně 27,4 %); mezi kytaristy v oblasti levého zápěstí (18,6 %). Byla nalezena asymetrie v rozložení PRMD u kytaristů, zdá se však, že asymetrická pozice není nejdůležitější rizikový faktor pro vznik PRMD. Studie prokázala, že kytaristé střídající polohu trpí PRMD méně než ti, kteří polohu nestřídají ($p=0,047$), a to platí i samostatně pro levé zápěstí ($p=0,01$). Klavíristé, kteří používají polohovatelnou židli, hlásili menší četnost PRMD v oblasti ramen ($p=0,04$). U kytaristů mělo opačný vliv na oblast ramen používání podnožky - zvyšovalo četnost PRMD ($p=0,03$). Hra přes bolest statisticky významně zvyšuje četnost PRMD ($p=0,008$), a to i pro jednotlivé tělesné regiony. Ženy mají PRMD častěji než muži ($p=0,001$). Dále byla statisticky významně prokázána závislost výskytu obtíží na věku ($p=0,006$), na délce hraní v letech ($p=0,007$) a na délce hraní týdně v hodinách ($p=0,034$).